

Nediskriminační klauzule

Regulace a dopad na soutěž

Milan Brouček*

Hlavní ekonom

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Panel „Ekonomický přístup v síťových a regulovaných odvětvích“

13. listopadu 2012

* Tato prezentace vyjadřuje výhradně názory autora, které se nemusejí nutně shodovat s postoji PMÚ SR.

O čem budu mluvit

Cenová diskriminace - ekonomický přístup

Zavedení nediskriminačních klauzulí a hodnocení
dopadu regulace

(praktický příklad - Ofgem)

Cenová diskriminace - ekonomický přístup

- Definice a formy
- Vylučovací
 - Guidance EK k článku 82
- Vykořisťovací
- Primární
 - Post Danmark (ESD, 2012)
 - Student Agency (UOHS, 2010)
- Sekundární

Cenová diskriminace - ekonomický přístup

- Ekonomický přístup – jaký má cenová diskriminace dopad na spotřebitelský přebytek a celkový přebytek?
- Negativní dopad:
 - Na spotřebitele - cenová diskriminace I. stupně
 - Nedochozí ke zvýšení úrovně výstupu
- Ostatní situace - změny v celkovém a spotřebitelském přebytku nejsou jednoznačné
 - Jsou pozitiva > negativa nebo pozitiva < negativa?

Cenová diskriminace - ekonomický přístup

- Mnoho důvodů, proč podnikům dává smysl stanovení různých cen, které nemusí být v důsledku v neprospěch soutěže a spotřebitelů
 - Vysoké fixní náklady
 - Dosažení očekávané výnosnosti – vývoj, inovace
 - Zpřístupnění produktu cenově citlivým skupinám zákazníků
 - Překonání nákladů na přechod zákazníka
- *Per se* přístup je nevhodný, je potřeba analýza případ od případu
 - posouzení zneužití dominantního postavení
 - zavádění regulace spočívající v zákazu diskriminace (nediskriminační klauzule)
- Byla by uniformní cena blíže k „vyšší“ či „nižší“ ceně (distribuční efekty)?

Cenová diskriminace - literatura

- Stole (2007), Armstrong (2008)
- Corts (1998)
 - Duopolní model cenové diskriminace (2 podniky, 2 tržní segmenty)
 - Každý podnik vnímá „silný“ a „slabý“ trh (segment trhu)
další předpoklady (loajalita zákazníků,...)
 - Podstatné pro reakce podniků je vnímání trhů
 - **Best reply symmetry (BRS)**
 - **Best reply assymetry (BRA)**
 - Podniky mohou stanovit agresivnější ceny, jestliže je diskriminace povolena
 - Je-li diskriminace zakázána, podniky se „stáhnou na silnější trh“
 - BRS – je možná intenzivnější soutěž
 - BRA – je pravděpodobná méně intenzivnější soutěž

Ofgem

Základní fakta

- Maloobchodní trh prodeje elektřiny (a plynu) ve Velké Británii, 14 regionů
 - Rozdíly v cenách podniků dle regionů a dle způsobu platby
- Před liberalizací trhu
 - V každém regionu - lokální inkumbent (elektřina), národní inkumbent (plyn)
- Liberalizace trhu
 - Plyn (1996-1998), elektřina (1998,1999)
 - Vstupy: lokální inkumbenti na elektřině z jiných regionů, národní inkumbent na plynu (snížení cen a snaha o získání zákazníků)

Ofgem

Základní fakta

- Stav v roce 2008
 - Typický regionální trh – 2 inkumbenti (lokální, národní), 4 další konkurenti
(stejní hráči na národním trhu s plynem)
 - Ceny a marže regionálních inkumbentů v průměru o 10 % vyšší než ceny konkurentů a než jejich vlastní ceny nabízené v jiných regionech a tržní podíl 50 %
 - Značná loajalita zákazníků k inkumbentům (nutnost podstatného snížení ceny pro získání zákazníka)

Ofgem

Loajalita zákazníků - odbočka

- Spíše malý podnik s 200 tisíci zákazníky (méně než 1 % trhu) by při průměrné roční platbě zákazníka za elektřinu ve výši 600 GBP čelil při rozhodnutí snížit cenu o 2 % za účelem získání nových zákazníků nákladům (snížení příjmu) ve výši 2,4 mil. GBP
- Je však snížení ceny o 2 % dostatečné pro překonání loajality zákazníků k inkumbentům?

Ofgem

Zavedení nediskriminačních klauzulí

- Cíle regulace Ofgemu
 - Odstranění rozdílů v cenách (maržích)
 - Odstranění nevýhod pro „zranitelné“ skupiny zákazníků
 - Patří mezi zákazníky, kteří méně mění dodavatele a tvoří značnou část tzv. *non-switchers*
 - Ofgem se soustředil spíše na určitou skupinu zákazníků, než na celek
- Povinnost nediskriminace zavedena v září roku 2009
 - Pro dodavatele elektřiny anebo plynu, kteří mají více než 50 tis. zákazníků
 - Zamezení účtování rozdílných marží v různých regionech
- Součást širší regulace
 - Informace pro spotřebitele, srozumitelnost tarifů,...

Ofgem

Zavedení nediskriminačních klauzulí

- Ofgem, 2008:

“The actions of the most active consumers in driving prices down is not currently providing sufficient price protection to those who do not themselves participate in switching supplier frequently. Suppliers’ ability to charge different prices enables them to hold prices higher to the inactive than the more active consumer groups. The relative inactivity of vulnerable consumer groups is hence of particular concern in this regard.”

Ofgem

Zavedení nediskriminačních klauzulí

- Scénář, se kterým Ofgem pracoval
 - *Best reply symmetry* a snížení cen na „silných“ trzích (*in-area*)
- „Silný“ trh pro inkumbenty na elektřině – domovský trh (*in-area*)
 - Vyšší ceny (marže) a vysoký tržní podíl (vysoká ziskovost)
- British Gas („globální“ inkumbent)
 - Národní, nikoliv lokální, přístup k trhu a stanovení cen
 - Cenové rozdíly způsobeny cenovou politikou dodavatelů elektřiny
- Je opravdu scénář *best reply symmetry* pravděpodobný?
 - RWE, 1.12.2008, reakce na zavedení regulace Ofgemem:
„The remedy [a prohibition on undue price discrimination] would have malign and unintended consequences: ... **Fixed margins over all propositions would destroy the competitive market.**“

Ofgem

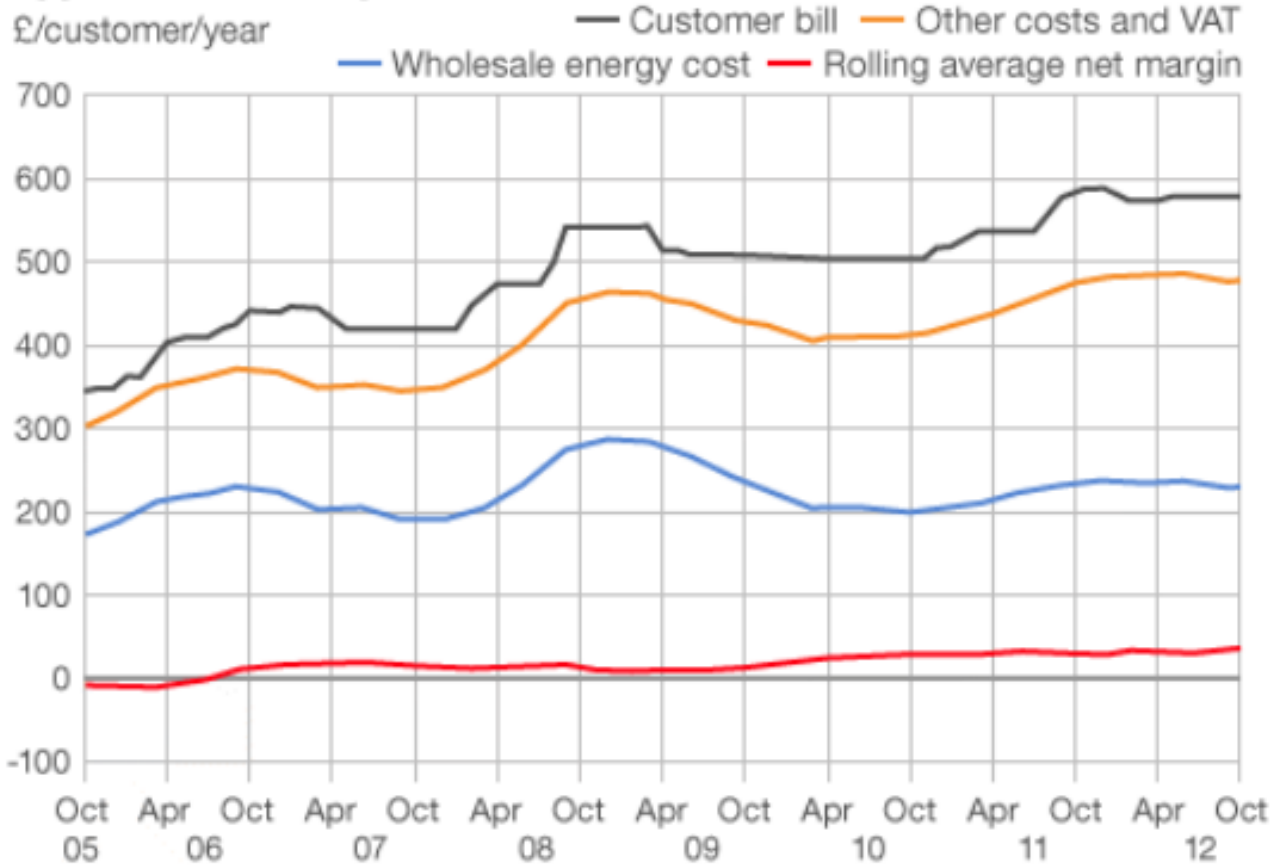
Zhodnocení dopadů regulace

- Ofgem, 2011, The Retail Market Review
 - **Cenové rozdíly byly zredukovány (konvergence cen)**
 - **Zvýšily se hrubé i čisté marže**
 - **Došlo ke zvýšení úrovně cen**
 - **Míra přechodu zákazníků mezi dodavateli se podstatně snížila**
- **Ekonometrický model Ofgemu z roku 2008**
 - 1% zvýšení ceny i-té firmy v porovnání s průměrnou tržní cenou je doprovázeno 2,5% změnou churn – spotřebitelé mění dodavatele čím jsou rozdíly v cenách větší
- Pzn. vliv zákazu diskriminace dle typu platby

Ofgem

Zhodnocení dopadů regulace

Typical electricity bill*, 2005-2012

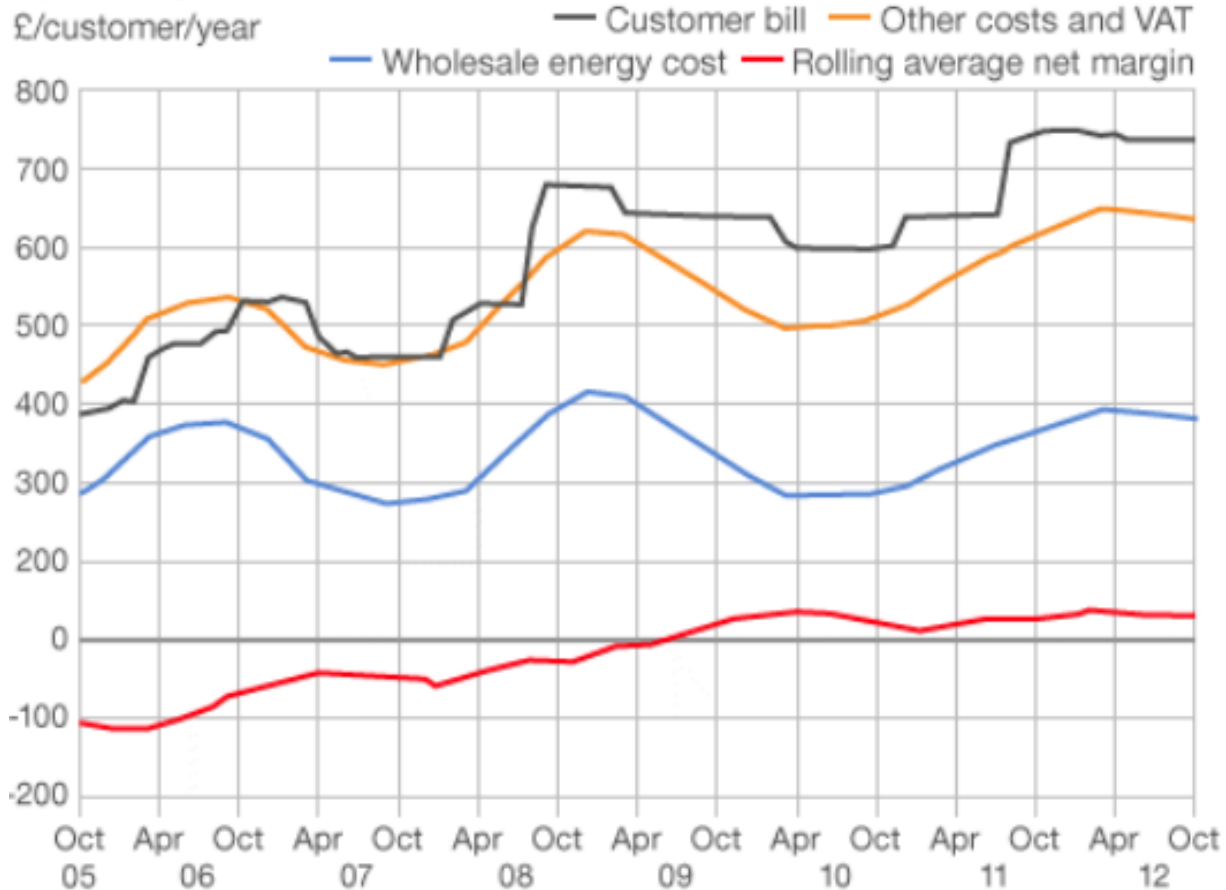
*Covers standard tariffs with electricity consumption of 4MWh/year.
Figures are weighted by payment method and market share.

Source: Ofgem

Ofgem

Zhodnocení dopadů regulace

Typical gas bill*, 2005-2012

*Covers standard tariffs with electricity consumption of 16.9MWh/year.
 Figures are weighted by payment method and market share.

Source: Ofgem

Ofgem

Zhodnocení dopadů regulace

- Ofgem, 26.10.2012
 - „Following the consideration of responses to our consultation and further development of our Retail Market Review (RMR) proposals, the Gas and Electricity Markets Authority („the Authority“) **has decided not to re-insert SLC 25A for a further two-year period or for any other period at this time.**“
 - „While we have decided not to re-insert SLC 25A for a further period, we will be monitoring very closely the pricing practices of all suppliers as part of our general market monitoring activities. If at any time we have compelling evidence to suggest pricing practices which are unjustified are returning to the market, we may commence a full review of this area and consider developing new licence conditions to address our concerns.“

Ofgem

Dovětek

- Prohlášení britského premiéra Davida Camerona, 17.10.2012:
 - „ ...so that energy companies have to give the lowest tariff to their customers„
 - "That's why I said in the House of Commons yesterday we're going to use the forthcoming legislation - the Energy Bill coming up this year - so that we ensure that customers get the lowest tariffs.„
- Ministr pro energetiku John Hayes, 17.10.2012
 - "This is a complicated area and we will discuss with the industry, consumer groups and the regulator in order to work through the detail.“
- BBC, 18.10.2012
 - „Some business groups warn it could damage competition and even lead to higher prices.“

Děkuji Vám za pozornost.

Milan Brouček